

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXV. évfolyam

6. szám

Komárom, 2014. június

Ára 35 cent

PÜNKÖSD KÉRDÉSE

Olykor előfordul, hogy egy beszélgetés alkalommá válik a bizonyoságtételre és hitkérdések kerülnek szóba. Több ilyen helyzetben éreztem már a lelki szomjúságot, mintha csak azt mondták volna: végre valaki olyan dolgot említ, ami régóta foglalkoztat! Azonban többször tapasztaltam azt is, hogy innentől kezdve a beszélgetés kellemetlenné, sőt kínossá vált: zavarba jött a beszélgetőtárs.

Talán azért is van ez, mert nem gyakori, hogy hitkérdésekről vagy éppen az Istennel való kapcsolatunkról beszéljünk. A hit magánügy – harsogják sokan, s éppen ezért nem kell, nem szabad, nem tudunk ígérni, hitről, Istenről beszélgetni; ezért kerül zavarba az ember, ha Isten ígéje, Isten Szentlelke mélyre hatol, ha reakciót vár és döntés elé állít. Nem új keletű ez a zavarba esés, hiszen amint Isten Szentlelke kiáradt a tanítványokra, s ők nyíltan beszélni kezdtek Megváltójukról, a körülöttük álló, őket hallgató sokaságról ezt jegyzi fel a Szentírás: „Álmétkodtak mindnyájan, és nagy zavarban kérdezték egymástól: »Mi akar ez lenni?«” (ApCsel 2,12).

Ma is sokan zavarba esnek, amikor Istenről, egyszülött Fiában megnyilvánult szeretetéről hallanak – mert Isten Szentlelkének munkájával találkozni bizony zavarba ejtő, ám mégis csodálatos dolog. Az ember egzisztenciálisan megtörik, egész addigi léte, élete, életének helyessége kérdőjeleződik meg egy-egy ilyen Istennel való találkozás folytán. És legtöbb esetben korunk embere is csak annyit tud kérdezni, amennyit a jeruzsálemi tömegben kérdeztek egymástól: vajon mi akar ez lenni? Mi akar az lenni, hogy nem én vagyok az életem ura? Mi akar az lenni, hogy Jézus Krisztus nélkül elveszek, hogy bűneim a kárhozatba visznek; s egyáltalán, mit akar az jelenteni, hogy bűnös vagyok? Miért mondják, hogy értem is szenvedett Jézus a Golgotán? Mi akar ez lenni?

Istennel találkozni ezt jelenti: a Szentlélek által kérdések születnek bennünk, elgondolkodunk addigi életünk felől, és feltesszük a kérdést életünkre vonatkozólag: mi akar ez lenni? Sokszor jön zavarba korunk embere, ha Isten Szentlelkének munkájával találkozik (márpedig találkozik), hiszen a mi Urunk nem a zavarba esés kellemetlenségétől akarja megóvni az embert, hanem a kárhozattól. Így jó annak, aki Istennel való találkozása után ámulatba esve, nagy zavarában kérdéseket tesz fel, s az életet egy pillanatra megakasztó kérdésre válaszokat keres.

A jeruzsálemi tömeg egy része nem választ keresett, hanem önigazoló választ adott, és legyintve mondta: „Édes bortól részegedtek meg” (ApCsel 2,13) a bizonyoságtévő apostolok. De a „mi akar ez lenni?” kérdésre a válasz lehet másfolyan is: ahhoz az első pünkösdön megtért háromezer ember válaszához hasonló, akik a Szentlélek munkálkodása által gerjesztett kérdésre újabb kérdéssel, a „mit tegyünk?” (ApCsel 2,37) kérdésével, majd pedig Krisztusnak átadott életükkel feleltek.

Éves beszámoló a zsinati ülésen

Rimaszombatban, a Tompa Mihály Református Gimnázium dísztermében zajlott május 10-én egyházunk Zsinatának 11. ülése.

Az alkalom **Fazekas László** püspök köszöntésével kezdődött, majd igei üzenettel **Géresi Róbert** magyar püspökhelyettes és **Marián Hamari** szlovák püspökhelyettes szolgált. Az igei gondolatok után került sor a tizenhat tárgypont jóváhagyására, melyek még újabb hat betérjesztéssel kibővültek (kettőt később visszavontak).

Az elmúlt év eseményeiről szóló beszámoló sora Fazekas László püspök jelentésével vette kezdetét, aki szólt az egyháznak a világban való szerepéről, majd a világszervezetekkel, a külföldi és a hazai egyházakkal való kapcsolatokat ismertette. Az Egyetemes Egyház életéből nagy jelentőségű eseménynek tartotta, hogy november 17-én Orbán Viktor miniszterelnök tette tiszteletét Rimaszombatban Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter, Németh Zsolt külügyi államtitkár és Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár kíséretében.

Azt is nagy eredménynek minősítette, hogy a Szlovák Televízió december 26-án magyar istentiszteletet közvetített (szlovák feliratozással) Komáromból, amire most először került sor. Fazekas László püspök jelentését a Zsinat (az Abaúj-tornai Református Egyházmegye és a Nagymihályi Református Egyházmegye esperese jelentésének bedolgozása nélkül, mivel a megadott határidőn túl érkeztek meg) elfogadta.

Molnár István

(Folytatás a 15. oldalon)

Füle Lajos

PÜNKÖSD FÉNYÉBEN

*Pünkösöd... Fényedben élek,
teremtő égi Lélek,
erőd gerjeszti lelkem.
Felfogni szent csodádat
nem tudhatom, de áldlak
megújult életemmel.*

*Az Ige mint zsarátnok
hűlt szívemben lángot
lobbantott, hála érte!
Követségben járok,
ahogy a tanítványok,
rajtam Krisztus vére.*

*Dicsőítsd Őt ma bennem,
Ki nem vetett el engem,
illesse hála, hála.
Ki – érte mit se várván –
megváltott vére árán
Istennek, az Atyának.*

Az ÚR színe előtt

Uram, Te tudod, hogy szíveink mennyire szétszórtak, segíts összpontosítani őket. Te tudod, szíveink mennyire holtak és megkeményedettek, hozz mozgásba és ébressz fel bennünket. Te tudod, hogy még mennyire szembehelezkedünk a Te igéddel és természettől fogva nem akarunk lehajolni a Te jogarod alá. Ezért, Uram, küldd Lelkedet a magasságból, hogy munkálkodjék közöttünk és hódítsa meg Teneked szíveinket és kösse össze őket Teveled. Jöjj, Szentlélek, gyűjtsd meg szíveinket szent szeretettel. Jöjj erős Lélek, kelts lelkeinkben szomjat és éhséget irántad. Töltsd ki magadat ránk, élet Lelke, és tégy bennünket az Isten akarata szerint új emberekké, akik a dicsőségből dicsőségbe emelkednek. **Ámen.**

Gerhard Tersteegen

DOKUMENTUM

A Református Egység Fesztivál nyilatkozata

A Magyar Református Egyház létrejötté ötödik évfordulója kapcsán Debrecenben május 24-én megtartott Református Egység Fesztivál alkalmából a Generális Konvent Elnöksége a rendezvény jelmondata, a „*Legyenek láthatóvá tetteid...*” (Zsolt 90,16) ige alapján a következő nyilatkozatot adta ki:

Isten nevét magasztaljuk, hogy imádságainkat meghallgatta és öt évvel ezelőtt alkotmányos formában is kimondhattuk a Magyar Református Egyház egységét. A közös egyházban otthont kértünk és kínáltunk a Kárpát-medencében, valamint a világ többi részén élő reformátusoknak, felismerve, hogy bár sorsunk és történetünk eltérő,

A meghallgatott imádság, a valóra vált álom ugyanakkor felelősséget is helyez mindannyiunk vállára: ez a hűséges reménykedés. Egyfelől az egység létrejöttének folyamatában megtapasztalhattuk, hogy Isten nem fordul el azoktól, akik tőle kérnek. Másfelől megtanít minket arra is, hogy reménységben tekintsünk a tőlünk távolabb lévő dolgokra. Az egységben tehát bátorságot kaphatunk arra, hogy a történelmi időt, amiben élünk, Isten kezében reménységben lássuk. Kötelez az Ige: „...*míg időnk van, tegyünk jót mindenkivel...*” (Gal 6,10).

A politikai határok elválasztó valóságát is meghaladhattuk a Magyar Refor-

re nemcsak keresztyén tanításként, hanem mint a reformáció kulcsfontosságú, Európa egyéni és közösségi értékeit gyökeresen megújító dokumentumára is tekintünk.

A Magyar Református Egyház mindezekén túl azért is reménységet hordoz számunkra, mert öt éves fennállása során megtapasztalhattuk, hogy közösségünk megélése és szolgálata – itt, az egymás iránti gyanakvással és etnikai feszültségekkel terhelt Kelet-Közép-Európában – békésen valósulhat meg. Egyházunk olyan hitvallásos, lelki egység, amely a régió országaiban békében fejti ki hatását. Meggyőződésünk szerint ennek legfőbb oka az, hogy a református egység nem öncélú folyamat, hanem közösségünk mindenhol erősödő társadalmi szolgálatot is magával hoz. Ahogy a Magyar Református Egyház alkotmányának kimondásakor, úgy most is arról teszünk bizonyosságot, hogy ez az egység, ez a békesség a nemzetek, népek történelmi megbékélésének kovásza lehet.

Ez a reménység nem szégyenít meg, mert ahol Isten láthatóvá teszi tetteit, ott egy önmagával és másokkal megbékélt nép zengheti dicséretét: „Krisztus a jövő, együtt követjük őt!”

Debrecen, 2014. május 24.

de mindannyian Krisztushoz tartozunk, s ekképp összetartozunk.

Az elmúlt öt évre visszatekintve hála adunk, hogy megtapasztalhattuk Isten gondviselő munkáját közöttünk, aki célt és erőt adott szolgálatunkhoz.

mátus Egyház közösségében. Ugyanaz a zsinati közösség, amely kimondta az egységes Magyar Református Egyház létrejöttét, 2013-ban elfogadta és új fordításban hitvallásaként megerősítette A heidelbergi káté szövegét, amely-

1947-ben pünkösd ünnepére készülve Szenczi Molnár Albert első pünkösdői prédikációját tanulmányoztam. (Olvasható a Szenczi Molnár Albert című könyvben, amely 1939-ben jelent meg Áprily Lajos és Árokháty Béla tanulmányával.)

Én akkor felvidéki menekültként a pápai tanítóképző intézetben tanultam. El voltam csüggedve, egyedül éreztem magamat, reménytelennek láttam a jövőmet. A pünkösdői Lélektől reméltem lelki vigasztalásomat. Vigyáztam, hogy Istennek addig megtapasztalt csodálatos tettei feledésbe ne menjenek, a Szentlélek kitöltetésének ünnepét Isten dicséretére, lelki megújulásomra szerettem volna ünnepelni.

A prédikáció arra figyelmeztetett, hogy „kérjük az ő szent Felségét, bocsássa le a mennyekből a szent Lélek élő pünkösdői tüzének világosságát, és azzal a mi szívünket gerjessze fel. Eméssze meg gonoszságinkat, melegítse meg hidegségünket, világosítsa meg setétségünket, hogy mi mindnyájan az igaz hitben buzgóságosak, a szófogadásban engedelmeskek és az örök életre kívánczabbak lehessünk.”

Bizonyoságot nyertem afelől, hogy a Szentlélek igaz Isten mindenütt jelen van az emberek szívében, és ezért az én lelkem is a Szentlélek temploma (1Kor 2, 10). Mindent tud rólam, a szívem vizsgálója, esedezik érettem kimondhatatlan fohászokkal (Róma 8,26), és mindenható ereje van.

Könyörögtem, hogy e Szentlélek jöjjön be az én szívembe is, abban szerezzen világosságot, békességet, örömet, vigasztalást. Örömmel olvastam, hogy akinek szívébe kiárad a Szentlélek, annak megmutatja magát „tüzes buzgóságú tanítónak” és „gyönyörűséges vigasztalónak”, és tüzes nyelveknek formájában jelent meg, az emberek értelmét megvilágosította, a tudatlanság sötétségét elűzte, hogy megismerhessék az Istent és a megváltó Jézus Krisztust.

Megértettem, hogy a Szentlélek az én értelmembe is bevilágít, hogy eljussak Isten igaz megismerésére: „Mert midőn az ember hallja az Isten igéjét és az az ő füleiben zeng, ottan a tüzes pünkösdői Lélek munkálkodik, felnyitja az embereknek szíveket... a hitnek valami tüzes lángocskáját veti abba bé, és legottan felkél az ember az ő bűneiből és nyavalyásságából és el a Krisztushoz megyen, és mond: ...im, érzem az én szívemben, hogy te, Uram Jézus, énérttem megholtál, jól tudom már, hogy te engemet az utolsó napon feltámasztasz az örök életre.”

Milyen biztatást adott Szenczi Molnár Albert első pünkösdői prédikációja?

E tüzes tanítót éreztem meg szívemben, mint az a két tanítvány, akiknek Krisztus az írásokat megfejtette és megmagyarázta Emmausba mentükben, akik így szóltak: „Nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?” (Lk 24, 32). Csodálatos volt ugyanezt érezni,

hogy itt van velem az én Vigasztalóm, és felgerjesztette az én hitemet is. Megtapasztaltam, hogy Ő a fiúság lelke (Róma 8,15), mivelhogy bizonyoságot tett az én lelkemnek is, hogy én Isten fia vagyok. Örömmel olvastam, hogy Őt a könyörület lelkének mondják az Ótestamentumban (Zak 12,10), és a kegyelem Lelkének az Újtestamentumban (Zsid 10,29).

Ahogy a tűz megemészt mindent, azonképpen a tüzes tanító, a Szentlélek is megemészt minden kicsinyhitiséget és kételkedést. Így szerezhethető „tüzes buzgóságú vallástevőket”. Péter apostol bizonyoságot tett a megfeszített Jézusról, és bátorsággal merete mondani: „Tudja meg

tehát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten: azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek” (ApCsel 2,36).

Nemcsak Péter apostol, hanem a tanítványok is mind e Lélek által lettek buzgobbakká és bátorsággal örvendezőbbek-

ké. Az elrejtőzött, bezárkózott tanítványok bátran előjöttek, új nyelveken szóltak. Akik azelőtt rettegő bárányok voltak, most bátor szívű oroszlánok lettek. Ezzel a Lélek nekem is azt üzent: bátrabban tegyék vallást órála!

Királyok, fejedelmek elé kellett a tanítványoknak állniuk, és ez a Lélek adott nekik szívet, száját és bölcsességet a szólásra (Lk 21,15). A Lélek tette őket bátoros mártirokká, merész szívűekké, hogy szenvedhessenek testükben, lelkükben.

„Kiváltképpen pedig igen főmester ez a Lélek még egy dologban, hogy ő buzgóságos könyörgőket tudjon szerezni. Mert mint a tűz, mikor jól kezd égni, a lángja felűt, azonképpen midőn a szent Lélek a szívben vagyon, felűti, felveri a fohászzkodásokat mennyekben.” Megtanít minket, hogyan kell nekünk a mi könyörögésünkben fiúi bizalommal az Isten színe elé járulnunk. Figyelmeztet: „...senki sem mondhatja: »Jézus Úr«, csakis a Szentlélek által” (1Kor 12,3b). Senki sem imádhathatja úgy, mint szabadítóját, és mint üdvözítőjét segítségül nem hívhatja, csak ha benne lesz a Jézus Krisztusnak Szentlelke.

Zakariás próféta írja: „...kiárasztom a könyörület és könyörgés lelkét...” (Zak 12,10a). Pál apostol pedig azt mondja: „Mert azt, amit kérünk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászzkodásokkal” (Róma 8,26b). Micsoda nagy ajándéka ez Istennek!

Örömmel olvastam, hogy ahová a Lélek betér, ott szeretetet, örömet, békességet, türelmet, szívességet, jóságot, hűséget, szelidséget, önmegtartóztatást szerez, mert ez a Lélek gyümölcse (Gal 5, 22). Ezért igyekeztem én is buzgóbban könyörögni.

E prédikáció végül arról győzött meg, hogy egyedül csak a Lélek tud igaz vigasztalást adni, amikor elcsüggedek; csak Ő tud segíteni nyomorúságomban, kísértéseimben; csak Ő képes biztatni, amikor keserűség vesz körül az élet nehézségei közepette; csak Ő támaszt fel új életre, amikor lelkileg gyengülök, és Ő tanít meg arra is, hogy bízzak Isten ígéréteiben. Ezek a későbbi megtapasztalások egyenesbe tették bizonytalan lelki életemet.

Kívánok minden pünkösdöt ünneplő testvéremnek ilyen áldott megtapasztalásokat!

Szenczi László

Hiszem, hogy nem hétköznapi dolog, ha egy korábban Istent tagadó, róla tiszteletlenül beszélő vagy Istennel szemben közömbös ember hitre jut, s engedi, hogy Jézus új irányt szabjon az életének. Hiszen úgy olvassuk a Szentírásban is, hogy a mennyben is nagyobb öröm van egy bűnös megtérése felett, mint a már biztonságban lévő kilencvenkilenc igaz felett.

Isten kegyelméből többször is sor kerülhetett felnőttek hitvallástételére gyülekezetünkben. Öt éve már, hogy hitvallást tett egy kamionsofőr is, akit Isten vezetés közben szólított meg: heves rosszullet tört rá, majd egy gyors parkolási manővert követően elájult – éppen akkor, éppen ott volt egy parkoló... Elkezdődött az orvosokhoz járás.

Testvérünk felnőtt fejjel, életében először került olyan helyzetbe, hogy el tudták „csalogatni” a közösségünkbe, ami nagy dolog volt. Jelen esetben mindehhez kellett először egy hitre jutott családtag, aki a beszédével, illetve ami még ennél is fontosabb volt: a megváltozott életével rávette őt, hogy jöjjön el az Isten ígését hallgatni. Aztán az ige hatott: olyan volt, mint a kétélű kard: metszett, sebzett, felvágta a szívet. Az első vagy a második istentisztelet után a templomajtóban, a kézfogásnál zaklatottan kérdezte testvérünk, hogy mi az a bibliáóra, amit hirdetem, miről van ott szó, felteheti-e ott vagy máshol a kérdéseit, mert nagyon sok kérdése lenne az elhangzottakkal kapcsolatban, amelyek erősen felkavarták: szent nyugtalanság lett úrrá rajta. Az első bibliórát követte a második majd a harmadik... Testvérünk elindult Isten felé.

S az, hogy megmozdult benne valami, egyedül az Úrnak köszönhető, aki magához vonzotta őt! Mi nem tudunk senkit hívóvé tenni. Ezt Isten Szentlelke tudja csak elvégezni a hallgatóban. Isten ígéje viszont ezt elvégzi azokban, akik a bajok idején Őt keresik, akik nem közömbösek, akik nem zárkoznak el, akik kezdetben (ha kevés hittel is), de közelednek felé. „*Ki kételkedőn boncolja Őt, / Annak választ nem ad, / De a hívő előtt az Úr / Megfejtí önmagát*” – énekeljük *Az Úr csodásan működik* kezdetű hallelujában.

Többen tanúi lehetünk annak a csodának, ahogyan Isten ez előtt a testvérünk előtt is megfejtette magát; és az, aki sebet ejtett rajta, csak azért tette,

Egy kamionsofőr, akit az Úr vezet

hogy be is kötözhesse őt. Isten gyógyított is, mert Ő sohasem hagyja bekötötten a felnyitott sebet. Egy szép nyári estén egy közel háromórás beszélgetés során megkérdezte, hogyan teheti le a bűneit Isten előtt, hogy az Úr elfogadja őt is. Ezután pár hónappal már arról tudott beszámolni, hogy mennyi mindent köszön Jézusnak, mert konkrét dolgokban érzi a hatalmát az életében. S egy kamionsofőr, aki korábban azt sem tudta, hogy Istent „eszik vagy isszák”, kívülről maradt ugyanaz az ember, ugyanabban a foglalkozásban, belül azonban nagy változáson ment keresztül.

Fiam keresztelője előtt olyan üzenetet küldött egy kamionparkolóból, ami nagyon megörvendeztetett, mert bár tudom, hogy nem az én érdemem, de kicsit a lelkeszi szolgálat fontosságát láthattam igazolódni ebben is. Szó sze-

rint a következőt írta: *Örömmel teli ez a nap, hiszen Urunk, Istenünk kezébe ajánlottad fiadat. Az Úr Jézus mutassa neki a helyes utat! Könnybe lábadt a szemem: egy tékozló fiú hazatalált! Egyéves felkészülési idő után, sokszor fáradtan, kamionparkolóban áttanult „kátés órák” után vallást tett hitéről, majd megköszönte a gyülekezetnek is, hogy befogadta őt, és azt kívánta, hogy Jézus Urunk mutassa a helyes utat mindnyájunknak.*

Ezúton is kívánjuk: az Úr tartsa meg ebben a hitben! Erősítse meg, vezesse mindig előrébb, hogy még ennél is jobban megismerje Őt, és áldja meg rajta keresztül azokat is, akiket családjaként, barátaiként rá bízott. Legyen továbbra is elkötelezett és élete végéig hű követője, aki az öröme, de a bánatok idején is tudja, hogy révbe ért, ezért meg nem hátrál. „*...mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elveszünk, hanem a hitői, hogy életet nyerjünk*” (Zsid 10,39). S ha lába meg is botlana tán, esetleg el is esne, tudja, hogy Isten mindig ad új erőt. A mindenható Úrnak köszönjük mi, barátai, családja és gyülekezete tagjai, hogy a betegségében is Ő hordozta és segítette meg!

–vb–

Kórteremből imaterem

Április végén az érsekújvári kórház egyik intenzív osztályán olyan kórterembe kerültem, ahol rajtam kívül csak egy idős, magatehetetlen bácsi feküdt. A nővérek említették, hogy minden nap meglátogatja a lánya. Alig voltam ott pár órája, már meg is érkezett. Az ágyon ülve éppen Bibliát olvastam. A hölgy kiszáratva átszólt az ágy fölött, és megkérdezte, hogy mit olvasok. Nagyon megörült neki, amikor megtudta, hogy a Bibliát, s rögtön mondta: még mielőtt elmegyek, imádkozni fogok magáért.

Kiderült, előző este a város főterén összefutott egy keresztyén ismerősevel, aki az édesapja felől érdeklődött. És ott az utcán együtt azért imádkoztak, hogy az édesapja mellé az üres ágyra keresztyén ember kerüljön, hogy keresztyén közeg vegye őt körül. Mondtam, az imádságához szívesen csatlakozom én is. S így esett, hogy úgy sikerült rövid idő után egy ismeretlennel imaközösséget tartanom (ő szlovákul imádkozott, én magyarul – az illető tökéletesen ért magyarul), hogy még csak a nevemet se tudta (imádkozás közben kérdezte meg). Egészen különös élmény volt, s napokon át folytathattuk (családtagjaimmal is kiegészülve) – egészen addig, amíg a kórházi helyzet el nem szólított bennünket a bácsival egymás mellől. Így egészült ki a kórterem funkciója: csodálatos módon imateremmé is lett! Az Úr csodásan működik, hála és dicsőség legyen Neki érte!

–akb–

Amint már korábban hírt adtunk róla, március 1-jén a nagykaposi gyülekezetben kedves esemény volt: **Nagy Sándor Béla kátémagyarázatos igehirdetés-gyűjteményének a bemutatója. Az alábbiakban a könyv szerkesztője, dr. Fodor Ferenc sárospataki lelkipásztor, teológiai tanár ott elhangzott beszédének szerkesztett változatát adjuk közre. (A szerkesztőség)**

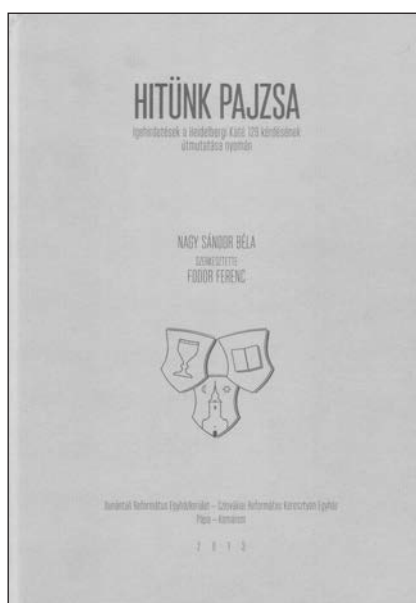
Dr. Nagy Sándor Bélával kecskeméti segédlelkészi éveim alatt, a hetvenes-nyolcvanas évek fordulóján találkoztam, talán két alkalommal. Fia, dr. Nagy Tibor ott volt esperes, én pedig a káplánja voltam. A Nagy Sándor Bélával való találkozások hatással voltak rám, az akkor pályája kezdetén álló ifjú emberre. Elmélyült, széles látású, alapos tudású embernek ismertem meg. Nagy Tibor említette e találkozások után, hogy édesapjának van egy egyetlen példányban írott magyarázata A heidelbergi kátéhez. Érdeklődéssel vettem kezembe az 1954-ben írógéppel írott könyvet. Nagy hatással volt rám. A klasszikus református prédikációk stílusjegyeit viseli: világos, egyszerű felosztású, könnyen követhető. Egyszerre tud belőle meríteni az intellektuálisan magasan képzett ember és az is, aki nem jár a szellem magaslatain, de nyitott lélekkel van Isten beszéde iránt.

Az esperesi hivatalban volt akkor fénymásoló gép, de szigorú szabályok szerint, az Állami Egyházügyi Hivatal ellenőrzése mellett lehetett használni. Mégis, amikor egy-egy esperesi körlevél kiment, néhány lapot fénymásoltam belőle. Ez nem volt feltűnő. Így közel egy év alatt lemásoltam a könyvet. Közben elkerültem Kecskemétről egy évre Németországba, majd gyülekezeti lelkész lettem. Húsz évvel ezután egy alkalommal találkoztam volt főnökömmel, és szóba került a könyv. Megrendülten mondta, hogy hollandoknak adta oda azzal a céllal, hogy majd kiadják, ám valahogy elveszett az egyetlen példány. Nagy volt az öröm, amikor mondtam, hogy nekem van egy fénymásolat belőle.

Lelkes segítő kezek számítógépre írták, s újabb tíz év telt el, amikor Isten úgy rendelte, hogy a digitalizált anyag gondozására irányult a figyelmem. Egyszerre lett szakmai szempontból kihívás és a benne megfogalmazott evangéliumi üzenet általi táplálék. Nem foglalkoztam azazal, hogy megjelenhet-e valahol. Úgy gondoltam, minden napnak elég a maga baja. A magvető örömeivel és reménységével dolgoztam. Nagy Sándor Béla az íróasztalfiók számára írta könyvét. Az

HITÜNK PAJZSA

50-es évek sötét időszakában esély sem volt, hogy valaha megjelenhet. Éppen ezért a Szentírásból vett idézeteit és Kálvin-hivatkozásait nem mindig jelölte meg. Nehezítette helyzetemet, hogy gyakran saját fordítást használt, így a számítógép kínálta „keres” programok nem működtek. Kézbe kellett vennem az Institutiót, az Opera Calvini-sorozatot, és hónapok alatt lassan sikerült azonosítani a hivatkozási helyeket, s egységes szempontok szerint megszerkesztettem az anyagot. (Mindeközben Kálvin írásaival intenzíven kellett foglalkoznom, ami szintén nagy örömet jelentett.) Néhol megjegyzéseket tettem egyes tételéhez, minden esetben eltérő betűmérettel, meg-

jelölve, hogy nem a szerző anyagáról van szó. Lassan elkészültem a könyv feldolgozásával.

Volt olyan kiadó, aki fanyalogva elhúzta a száját, hogy hatvanéves igehirdetésekre nincs kereslet. Belenyugodtam, hogy a digitális változat is íróasztalfiók számára készült. Ám egy alkalommal feleségem találkozott Steinbach József püspök úrral, és szóba került Nagy Sándor Béla könyve. Elküldtem az anyagot, és nagy lelkesedéssel rögtön válaszolt is, hogy ennek a könyvnek meg kell jelennie. Nagy öröm volt, amikor hírért vettem, hogy a Felvidék és a Dunántúl együtt adná ki, hiszen Nagy Sándor Béla Nagykapos szülőtte, s a káté magyar nyelven először Pápán jelent meg Huszár Gál nyomdájában. Így a káté évfordulóján Nagy Sándor Bélára is méltó emlékezés történne. Steinbach József és Fazekas László püspök úr felkarolta a könyv kiadását. Külön öröm, hogy mindez a Kálvin-éveken belül történhetett.

A művet a veszprémi OOK Press Kft. nyomtatta ki. Molnár Sándor zsinati főtanácsos kitűnő gyakorlati és a könyv küllemét meghatározó gondolatokat fogalmazott meg, melyek meg is valósultak. Bárhol nyitjuk ki, rögtön látható, hogy hányadik úrnapijánál vagyunk és melyik kérdésnél. A kérdés-feleletek csakúgy olvashatók az egyes igehirdetések elején, mint a prédikációk alapigéi, megkönnyítve ezzel az egyes kérdések érthetőségét és feldolgozását. A könyv borítója a pajzs fémszínére emlékeztet. Az elején látható három pajzs az Ige hármas megjelenését mutatja: a könyv szimbóluma az írott Igére, a Bibliára, a hely a sákramentumra, a stilizált templom (engem a nagykaposira emlékeztet) pedig a hirdett Igére, az igehirdetésre utal. Isten áldja meg a szándékot, amely a döntéshozókkal megláttatta a könyv fontosságát, hogy akarják megtalálni a kiadás lehetőségét. Legyen áldás olvasóin!

Fodor Ferenc

(Dunántúli Református Egyházkerület – Szlovákiai Református Keresztyén Egyház, Pápa – Komárom 2013)

Feladvány

Melyik évben jelent meg – Huszár Dávid pápai lelkipásztor fordításában – A heidelbergi káté először magyar nyelven?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **július 15-ig** nyílt levelezőlapom, képeslapom vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle szerkesztőségének** címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

Az áprilisi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint Erdélyi Géza 1996-ban lett egyházunk püspöke.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Bohony Attila** (Réte), **Bugis Levente** (Nagykapos) és **Csikfejes Erzsébet** (Tornalja).

Mindhárman Jean Cadier *Kálvin. Egy ember Isten igájában* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Balogiványi Gömörben, Rimaszombattól húsz kilométerre, délkelet irányban fekszik a Balog bal partján. A 2011-es népszámlálás szerint a 224 lakója közül 138-an vallották magukat magyarnak és 79-en reformátusnak. Ők méltán lehetnek büszkék az ősök buzgó hitére, hiszen a jelenlegi református templomot a hívek 1796 és 1797 között, tehát egy év alatt építették fel. A gyülekezet jelenlegi lelkipásztora Agócsné Galgóczy Tímea.

A mintegy nyolcvan református aktívan jelen van a gyülekezet életében, templomba átlagosan 20-25-en járnak el vasárnaponként, sátoros ünnepekkor viszont többen is vannak az istentiszteleteken. A jó idő beköszöntével az idősebbek rendszeresen ott vannak a templomban, a téli időszakban nehezebben mozdulnak, mivel félnek a csúszós utaktól. A fiatalabb korosztályhoz tartozók sajnos nem igazán érzik a vágyat Isten ígéje iránt – közli szomorúan a lelkipásztor. Mégis hisz abban, hogy elérkezik a pillanat: Isten megszólítja őket, vágyat ébreszt bennük ígéje iránt és az Úr Jézus közelébe kerülnek majd.

A fiatalok, ahogyan ez sajnálatos módon az egész régióra jellemző, kevesen vannak. Évente csak néhányan konfirmálnak, akik közül (fájdalom!) sokan nem épülnek be a gyülekezet életébe, ritkábban látni őket a templomban. De akik maradnak, azok segítenek, amiben csak kell. A falu fiataljainak nagy részére itt is jellemző, hogy miután elmennek középiskolába, egyetemre, sokan nem térnek vissza a szülőfalujukba, mert a munkalehetőség már máshová viszi őket. Ezáltal is egyre csökken a gyülekezet létszáma.

Mivel a lelkipásztor három gyülekezetben szolgál, a gyermek-bibliaórákat Nemesradnóton tartják, ahova óvodások és az alsó tagozatos alapiskolások járnak. Általában nyolcan látogatják ezeket a vasárnap délutánra szervezett foglalkozásokat, amelyeken nagyon jól érzik magukat a gyermekek – mondja Agócsné Galgóczy Tímea.

Bibliaórákat nem tartanak a gyülekezetben, mivel sok az idős ember, akiknek már nehezükre esik a mozgás. Akik pedig jöhetnének, azok viszont a sok munkára hivatkozva maradnak távol – konstatálja a lelkipásztor. Hozzáteszi, hogy voltak próbálkozások

BALOGIVÁNYI MAROKNYI REFORMÁTUSSÁGA Kevesen, de Krisztus ügyéért tevékenykednek

ezen a téren, de volt, hogy csak egy ember jött el – vagy éppen senki sem. Mivel azonban szeretné, ha a hívek épülnének az alkalom által, a közeljövőben ismét próbálkozni szeretne a bibliaórák beindításával.

A családlátogatások feladatát is fontosnak tartja, hiszen az idős emberek igénylik, hogy elbeszélgessen velük. Örülnek, amikor bekopog egy-egy ház ajtaján. Nyilván ezzel azt is erősíti az emberek lelkében, hogy idős koruk ellenére, ha a templomba jutás már gondot is jelent a számukra, azért ők még a gyülekezet számon tartott tagjai. Ilyenkor az is kiderül, ha valamire

A balogiványi református templom

szükségük van, és a gyülekezet többi tagja, ha tud, segít. Az idős, egyedül élő embereknek (akik igénylik) például a diakóniai csoport tagjai ételt visznek az óvoda konyhájáról – mondja Agócsné Galgóczy Tímea.

A lelkipásztor tervezi, hogy evangelizációs alkalmakat is szerveznek a falu lakosai számára, hogy mód nyíljon arra, hogy Isten szava által lelkek térjenek Istenhez.

A gyülekezet létszámához képest nagyon sokan bekapcsolódtak az egyház által meghirdetett Szeretethíd önkéntes napokba (amelyen más felekezetűek is részt vettek), és a Nyilas Misi Karácsonya program keretében is készültek a csomagok.

Kicsi gyülekezetről lévén szó, az anyagi lehetőségei is korlátozottak. A régióban nagyon magas a munkanélküliség, a hívek jövedelme kevés, ennek ellenére, ha kell valamilyen célra adakozni, akkor hűséggel megteszik, de nagyobb beruházásokra abból nem futja. A legutóbbi, két évvel korábbi nagyobb kiadást, a lelkészlak nyílászáróinak cseréjét is (mivel már nagyon rossz állapotban voltak, nagyon rájuk fért a csere) az Egyetemes Egyház közalapi támogatásának köszönhetően sikerült kicserélniük. A gyülekezet távolabbi tervei között szerepel az épület külső felújítása is, ezért igyekeznek pályázatok útján előteremteni a rá való pénzt.

Agócsné Galgóczy Tímea a balogiványi gyülekezetet összetartónak tartja: bár tagjai kevesen vannak, ám igyekeznek minden alkalmon részt venni és segíteni bármiben, amire meg vannak kérve. Bár kevesen vagyunk, de Krisztus ügyéért szeretnénk továbbra is tevékenykedni, szolgálni – zárja a beszélgetést a lelkipásztor.

Iski Ibolya

A Berekfürdőn megrendezett lelkésztovábbképzőn Tőkéczi László történész szavai nagyon megérintettek. Feladatunkká tette, hogy a templom és az iskola tanítsa meg az övét a korabeli dokumentumok hűséges és igazságos feldolgozására és elemzésére. Kutakodva a **Rozsnyói Református Lelkészi Hivatal irattárában**, egy érdekes és értékes levelet találtam a **Tiszáninneni Református Egyházkerület hivatalától**, amelyet most megosztok az Olvasókkal.

A levél 1914. június 29-én keltezett. Egy nappal a szarajevói merénylet után íródott, és a tartalma is arra utal. A levél a *mindenkivel szabadon rendelkező Istennel* kezdődik, aki úgy döntött, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösét és Hohenberg Zsófia hercegnőt időnap előtt elszólította az élők sorából. A merénylet – a levél írója szerint – félelmet és rettegést váltott ki az emberi szívből. Aggódva kérdezett rá a Tiszáninneni Református Egyházkerület örállója és pásztora ez elvesztés módjára: „*Hol van határa az emberi gonoszságnak és romlottságnak, a mely a koronás fők ellen is fegyvert emel s a mindenek áldására válható életüket erőszakosan kioltja?!*”

A levél tartalmazta a szarajevói merénylet következményeit is, miszerint „*porba hullott a magyar trón várományosának a feje.*” Az elhunyt hercegnőt

pedig úgy festi le, mint aki „*ragyogó példája volt a hitvesi hűségnek és szeretetnek*”, és a „*családi élet dicsőséges papnője*” volt. Érzelmileg túlfűtött dicsőhymuszával kifejezte, hogy a keresztyén erényeket felváltotta a gonoszság és a romlottság.

A levélből sugárzik a kor akkori püspökének a meggyőződése: ez a merénylet mindent megváltoztat. Feje tetejére állítja Európát és benne a magyar trónt is. Ferenc Ferdinánd és felesége meggyilkolásával porba hullott a reménység és minden, amit addig a trónörökös és felesége személyébe vetett hittel éltek meg a magyar reformátusok is. Nagyon reálsan látja az Osztrák–Magyar Monarchia életképességét. Elvesztett a trónörökös – elveszni látszik a magyar trón is.

A MERÉNYLET MINDENT MEGVÁLTOZTATOTT Százéves levél a püspöki hivataltól

Szeretett lelkésztársaim!

A mindenkivel szabadosan rendelkező Isten úgy végezte el, hogy magyar hazánk leendő koronás királyát és nejét: Ferenc Ferdinánd trónörökösét és Hohenberg Zsófia hercegnőt idő-nap előtt elszólítsa a minden élőknek útján, még pedig oly módon, a melyből félelem és rettegés szállja meg az emberi szívet s aggódva kérdezzük: hol van határa az emberi gonoszságnak és romlottságnak, a mely a koronás fők ellen is fegyvert emel s a mindenek áldására válható életüket erőszakosan kioltja?!

Porba hullott a magyar trón várományosának feje s vele az a nő a ki ragyogó példája volt a hitvesi hűségnek és szeretetnek, a kinek szíve teljes volt mindazokkal az erény-érzésekkel, a melyek őt a keresztyén házassági viszony és családi élet dicsőséges papnőjévé tették.

Gyászoljuk meg s sirassuk is el mindkettőjüket, a kiket gyilkos kéznek gonoszsággal vezetett tette távolította el az élők sorából. Gyászunk és siralmunk hadd nyerjen kifejezést abban, hogy egyházi és iskolai épületeinkre fekete zászlót tűzünk ki, harangjainkat az áldozatok eltemetéséig naponként legalább egyszer meghúzatjuk s a temetés napján vagy az azt követő vasárnapon gyász-istentiszteletet tartunk imádsággal, hogy megilletődött lelkünk enyhületet nyerjen s bánatos szívünk érzelmi kifejezésre jussanak.

Isten óvja hazánkat s nemzetünket a keserves megpróbáltatásoktól!

Testvéri szeretettel vagyok

Miskolcz, 1914. június 29.

Dr. Tüdös István
püspök

A püspök kitüzi az általa pásztorolt gyülekezetek feladatát is. Szerinte eljött a gyász és a sírás ideje. Arra hívja az övét, hogy fejezzék ki gyászukat: egyházi és iskolai épületekre fekete zászlót tűzzenek, valamint a trónörökös és felesége temetéséig „*naponként legalább egyszer*” húzassák meg a harangokat, és

a temetés utáni vasárnapon tartsanak gyászistentiszteletet imádsággal, ezzel is kifejezve *bánatos szívük érzelmeit.*

A záró gondolat Európa borús fellegeire utal, amelyben benne van a fohász, de a kétségbeesés szava is: „*Isten óvja hazánkat s nemzetünket a keserves meg-*

próbáltatásoktól!” A fohász utáni felkiáltójel jelzi számunkra, hogy az örálló készíti az övét a legkeményebb megmérettetésre is.

Joggal kérdezheti mindenki, hogy ki volt az akkori Tiszáninneni Református Egyházkerület püspöke. Tüdös István, akiről nem sokat tudunk. 1866-ban Alsómihályiban született. Sárospatakon, Jénában és Kolozsváron tanult teológiát és filozófiát. 1892-től miskolci lelkész. Püspöksége első évében írta ezt a levelet. 1915-től a főrendiház tagja. Ő maga nem érte meg az első világháború befejezését, mégis hatalmas érdemei voltak az első világháború alatt.

Egy olyan püspök áll előttünk, akinek kezdeményezésére katonaothon létesült 1915-ben a hazatért sérült katonáknak Miskolcon. Ebből is látszik diakóniai és szociális érzékenysége. Egy olyan püspök, aki élete utolsó napjaiban is a miskolci egyház ingatlanügyeit rendezte. Fazekas Csaba monográfiájában úgy jellemzi őt, mint az egyházi élet minden területén „*kiemelkedő munkabírással és szervezőkészséggel*” ténykedő szolgát. Európa egyik legnagyobb akkor tomboló járványa, a spanyolnátha kényszerítette őt betegágyra. Az életerős, ötvenkét éves örálló 1918. október 8-án adta vissza lel-
(Folytatás a 8. oldalon)

(Befejezés a 7. oldalról)

két Teremtőjének. A miskolci reformátusok hűséggel siratták el pásztorukat, és nekrológjában megjegyezték: „*árvák letünk nélküle.*”

Hogy kinek címezte sorait? Szeretett lelkésztársainak. Azoknak a társaknak, akik a szolgálat igáját vele együtt magukra vették (Mt 11,29). Nekik szólt a szarajevói merénylet minden következménye, az azzal járó feladatok elvégzése és az imádságban való teherhordozás áldása.

Igaza van a drávaszögi Borkó Juliannának, aki mind az első, mind a második világégést megélte, és lelkének nyugtalanságát, valamint nyugalma

„*Szomorú dolog remény nélkül élni, testvér... Előrenézek, és a jövő elijeszt... Valami dermesztő, északi-sarki atmoszférában járok-kelek, ahova be nem hatol a nap sugara...*” **A hatalmas orosz író, Dosztojevszkij találoa ír arról a tényről, hogy a remény nélküli jövőbe tekintés ijesztő, az ember számára szinte horrorisztikus élmény.**

Minden kornak megvoltak az emberi reményei, így a mitológiából ismert személyek is reménykedtek valamiben, az antik bölcsek is értekeztek az emberi reménységről – a római rétor, Marcus Fabius Quintilianus is ír aggályairól, miszerint „*semmi sem gyötör jobban, mint a meghiusult remény.*” Szótárunkban benne szerepel a remény mint szó, hétköznapjainkban is alkalmazni szoktuk váradalmainkkal és a távlati dolgokkal kapcsolatban, azonban úgy tapasztalom, hogy a remény és a reménység tekintetben sokan nem látják tisztán.

A Szentírás kijelentéseit figyelembe véve azt kell megállapítanunk, hogy az embernek sokféle reménysége lehet. Ahogyan képesek vagyunk bálványokat készíteni magunknak Isten-pótlékként, akképpen tudunk magunknak reményeket is kovácsolni. A mai kor embere tud – mert az áltudományok és a keleti misztika megtanították – pozitívan gondolkodni, azonban a pozitív gondolkodásnak semmi köze a reménységhez. Így a hiszékenységet sem szabad összetéveszteni a hittel.

Van azonban olyan reménység, amely biblikus, amely az élet tartóoszlopa, tartópillére, amely fönntartja az életet. Ez a remény nem más, mint az a meggyőződés, hogy Jézus Krisztus golgotai kereszthalálával és feltámadásával a világ sorsa már eldőlt. Éppen ezért a keresztyén reménység elválaszthatatlan a hittől és a szeretettől, ugyanis önmagában nem létezik.

A MERÉNYLET MINDENT MEGVÁLTOZTATOTT Százéves levél a püspöki hivataltól

/ Minden nap hoz új küzdelmet, / Vállainkra rak sok terhet. / Mint őz, szarvas a vizekre, / Vágyom azért oly helyekre, / Ahol lelkem nyugtot talál, / Jézussal egy úton jár. / Legyen bár tövissel rakva, / Nyugodt szívvel járok rajta, / Jé-

református énekeskönyv 454. dicsérete őrizte meg az utókorok: *Ez a világ csak baj halma, / Nincs itt senkinek nyugalma.*

zus terhe könnyű s édes, / Igája gyönyörűséges.

Buza Zsolt

A hamis remények és a hiten alapuló reménység

A keresztyén reménység nem illúzió vagy valamiféle pozitív emocionális állapot, hanem a reménységnek van történelmi és teológiai alapja. Erről a fundamentumról ír a zsolttáros: „*Mert te vagy az én reménységem, oh Uram, Istenem, és bizodalمام gyermekégetől fogva!*” (Zsolt 71,5). Ugyanakkor csak a biblikus reménység tud tartást, karaktert adni az embernek. Bátran írja Pál apostol: „*A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szentlélek által, ki adatott nekünk*” (Róma 5,5).

Továbbmenve azt is meg kell állapítanunk, hogy: „*Az igazaknak reménysége öröm; az istenteleneknek várakozása pedig elvész*” (Péld 10,28).

S végezetül megtapasztalhatjuk azt is, hogy a reménység áldással jár: „*A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővüljökjete a reménységben a Szentlélek ereje által*” (Róma 15, 13).

Lelkigondozóként sokszor beszélgetést folytatok olyan személyekkel (felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt), akik tévesen vélekednek a reménységről. Emberi elvárásait, álmaikat és vágyaikat próbálják meg biblikusnak tartott frázisokkal ötvözni, és ezzel a nem hiten alapuló reménységgel megtévesztik és

becsapják önmagukat is. Kegyesnek látszanak, azonban életükből hiányzik a horgony, az a vasmacskának is nevezett nehezék, amely stabilitást ad az ember életének még akkor is, amikor a hullámok azt ide-oda dobálják.

A keresztyén reménység tehát nem azt jelenti, hogy én mit sejtjek vagy miről ábrándozom, hova szeretnék eljutni, vagy mit szeretnék csinálni, hanem a reménység összeköti a láthatatlant a láthatóval, a jövőt a jelennel és a dicsőséges világot ezzel a feje tetejére fordult világgal. A keresztyén reménységről ír Carl Gustav Jung svájci pszichológus és analitikus is, aki az egészet egy álmhoz hasonlítja. „*Mi a nagy álom? A nagy álom sok kis álmóból és az alázatnak, az álom jelzései előtt való meghódolásnak sok aktusából áll. A nagy álom a jövő és annak az új világnak a képe, amelyet még nem értünk.*” Jung sem értette, én sem értem ezt, de Krisztusban megragadom a felkínált reménységet, lelkemnek mintegy bátorságos és erős horgonyát, amely Pál apostol szerint „*beljebb hatol a kárpitnál*” (Zsid 6,19).

A hiten alapuló reménység éppen ezért bensőséges kapcsolatban áll az örömmel. Míg az optimista ember abban a hitben él, hogy a dolgok egyszer, talán nem sokára jobbra fordulnak, addig a hiten alapuló reménység megszabadít attól a szükséglettől és kényszertől, hogy jóslatokba, misztikus prognosztikába bocsátkozunk a jövőt illetően. Bármit hoz is a holnap, bárhova is sodor az élet szele, a keresztyén „*reménység pedig nem szégyenít meg*” (Róma 5,5).

Lehet mindnyájunk imádságává a zsolttáros vallomása: „*Én pedig szüntelen reményelek, és szaporítom minden te dicséretedet*” (Zsolt 71,14).

Gasparcz Tihamér

NE A MAGUNK KEDVÉRE ÉLJÜNK! EGYSZER MAJD LEHULL A LEPEL

„Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenekek gyengeségeit hordozzuk, és ne a magunk kedvére éljünk. Mindegyikünk a felebarátjának kedvezzen, mégpedig annak javára, épülésére. Hiszen Krisztus sem magának kedvezett, hanem ahogyan meg van írva: »A te gyalázóid gyalázásai énreám hullottak.« Mert amit korábban megírtak, a mi tanításunkra írták meg, hogy az Írásokból türelmet és vigasztalást merítve reménykedjünk. A türelmet és vigasztalást Istene pedig adja meg nektek, hogy kölcsönös egyetértés legyen közöttetek Jézus Krisztus akarata szerint, hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját. Fogadjátok be tehát egymást, ahogyan Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére. Mert mondom: Krisztus a zsidóság szolgájává lett az Isten igazságáért, hogy megerősítse az atyáknak adott ígéreteket. A népek pedig irgalmaért dicsőítsék az Istent, ahogyan meg van írva: »Ezért magasztallak téged a népek között, és nevednek dicséretet éneklek.« Ezt is mondja: »Örüljétek, népek, az ő népével együtt.« És ezt is: »Dicsőítse őt minden nép.« Ézsaiás pedig így szól: »Hajtás sarjad Isai gyökeréből, és népek uralkodójává emelkedik: benne reménykednek a népek.« A reménység Istene pedig töltsön be titeket a hitben teljes örömmel és békességgel, hogy bővölködjétek a reménységben a Szentlélek ereje által” (Róma 15,1–13).

Isten ígéje ma is időszerű. Sok-sok évvel ezelőtt írta le mindezeket Pál apostol, de a világ azóta mit sem változott, az emberek ugyanolyanok, mint akkor voltak. Az emberek egyre jobban eltávolodnak Istentől és egymástól is. Isten nem kell az embernek, nincs szüksége Istenre, elfordul Tőle.

A szíve ajtaját bezárja Krisztus Jézus előtt. Pedig Ő ma is kopogtat a szívünk ajtaján: „Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és velem vacsorálok, ő pedig énvelem” (Jel 3,20). De vajon mi meghalljuk-e az ő szavát? Kinyitjuk-e az ajtót és adunk-e neki helyet? Oly sokan bezárják szívük ajtaját Őelőtte.

Ezért van az is, hogy oly sokszor különbözőek az emberek egymás iránt, csak magukkal vannak elfoglalva, és a másik nem érdekli őket. Mindig csak én, én és én. De hogy mi van a másik emberrel? Kit érdekel a nyomorult, a beteg, a gyenge? Sokszor még mi is így

cselekszünk, akik már oly sokszor halottuk szavát és az övéi vagyunk...

Az ember élhet úgy, ahogy jónak látja, de mindezekért Isten megítéli egykoron, amikor majd Krisztus ítélőszéke elé kell állnunk. Akkor majd lehull a lepel, és nyilvánvaló lesz minden, amit e testben cselekedtünk: akár jót, akár rosszat. Az Urat nem csaphatjuk be, hiszen Ő a szívek és a vesék vizsgálója. Ezért hát nem mindegy, hogy hogyan élünk: hogy Istent féljük-e vagy nélküle élünk!

Mi ne úgy éljünk, mint a hitetlenek, akik önmaguknak élnek! Ne! Mi, akik Krisztus követői vagyunk, nem élhetünk önmagunknak, hanem Krisztusnak. Ahogy az Igében olvassuk: „...azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt” (2Kor 5,15). Ha Krisztussal járunk, a benne való hitben élünk, akkor éljünk a másikért, embertársaink javára, az ő épülésükre! Ne arra törekedjünk, hogy nekünk legyen jó, hanem a másíknak!

Mindegyikünk a felebarátjának kedvezzen. Mondhatjuk azt is, hogy a felebarátom az, aki valamilyen módon közel áll hozzám. Viszont az Úr Jézus azt

mondta, hogy ne csak azokat szeressük, akik minket szeretnek, hanem még azokat is, akik gyűlölnek! Szeressük embertársainkat mint Isten teremtményeit! Hiszen Krisztus sem magának kedvezett, hanem megalázta magát és a zsidóság szolgájává lett. Az életét adta értünk. Azért halt meg értünk, hogy mi a bűneinkre bocsánatot kapjunk és üd-

vösséget nyerjünk. Azért tette ezt, mert szeretett. Szeretettől tette – értünk.

Óróra vegyünk példát, és szeretettel viseljük el egymást! Ne ítéljük el a másikat, hanem egyetértésben éljünk, mert ez a Jézus Krisztus akarata. Egy szívvel és egy szájjal dicsőítsük a mi Urunkat, ahogyan ott van Isten Igéjében: „Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene” (1Kor 14,33). Egyik énekünkben énekeljük, hogy *fájna neki, látva minket, hogy szeretni nem tudunk. Fájna neki, mármint Krisztusnak. Fogadjátok be tehát egymást, ahogyan Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére.* Jézus Krisztus elfogad minket, pedig mi gyarló, bűnös emberek vagyunk. Kárhózatot érdemlünk, méltatlanok vagyunk az ő szeretetére. Mégis elfogad és megbocsát, ha megvalljuk és megbánjuk bűneinket.

Ha az Úr így cselekszik velünk, akkor mi is fogadjuk el egymást! Ne tegyünk úgy, ahogy a példázatban az a szolga, aki sok pénzzel tartozott a királynak, ám nem tudta megadni. Könyörgött a királynak, aki elengedte neki az adósságát. Ezután találkozott egy szolgatársával, aki meg neki tartozott és nem tudta megadni a tartozását. A szolga pedig fojtogatni kezdte őt. Amikor ezt a király meghallotta, börtönbe záratta a szolgát. Gonosz szolga volt, mert neki elengedték az adósságát, ő pedig a szolgatársának nem akarta elengedni. Nem viselkedünk mi is sokszor így? Bocsássunk meg mi is, ahogy megbocsát nekünk az Úr!

Hogy bővölködjétek a reménységben a Szentlélek ereje által. Egy másik helyen pedig azt mondja Pál apostol: „A reménység pedig nem szégyenít meg” (Róma 5,5a). Hallod ezt, kedves testvérem? A reménység nem szégyenít meg! Ha a mindenható Istenben bízunk és róla teszünk vallást, nem szégyenültünk meg! Az emberek kinevetnek ugyan, de ők fognak megszegyenülni, nem mi. Azok pironkodjanak, akik hitetlenül élnek! És ha benne reménykedünk, Ő békességet és örömet ad nekünk, amit e világ nem adhat. Ezzel a reménységgel tekinthetünk előre ma is és mindenkor, mert olyan Istenünk van, aki megszabadít és életünk viharában sem hagy el. Ő fogja jobb kezünket, és azt mondja, ne félj, csak higgy!

Skarba Adrianna

Hurrá! Itt a nyár!

„...és megpihent a hetedik napon egész alkotó munkája után” (1Móz 2,2b).

Megérkezett! Itt van! Végre nincs rohanás, korán kelés. Jöhet a megérdemelt pihenés!

Biztos vagyok benne, hogy a végigtanult tíz hónap után kitörő örömmel gondolsz arra, hogy két hónap szabadság és pihenés következhet. És igazad van: nagyon fontos dolog a pihenés. Kell a vakáció, a test és a lélek számára a lazítás, az erőgyűjtés. Isten is ezt tette, miután megteremtette a világot. Hat napon át alkotott, teremtett, majd a hetediken megpihent: számba vette mindazt, amit megalkotott. Gyönyörködött abban, amit létrehozott, amit befejezett. A munka kimerítő, fárasztó volt, de megérte: elkészült!

Tíz hónapon át nap mint nap készülnöd és tanulnod kellett. Voltak napok, amikor kimerülten zuhantál este az ágyadba és alig bírtad kivárni, hogy már hétvége legyen, amikor egy kicsit tovább alhatsz... Voltak versenyek, fellépések, amik tovább merítették az energiádat. De most két hónapra vége! Jön a megérdemelt pihenés és a visszaillesztés: a gyönyörködés abban, hogy a jutottál szeptemberi önmagadhoz képest, amikor az

elején álltal a tízhónapos útnak és azt gondoltad, milyen messze van a vége... Lehet, hogy olykor-olykor azt is kérdezted: minek kell iskolába járni?!

Gondold meg: Isten képességekkel, talentumokkal ajándékozott meg, amiket Te használtál és gyarapítottál. Hát nem csodálatos? A kapott képességeidet fejlesztetted és több lettél általuk: gazdagabb és tapasztaltabb. Hogy fárasztó volt? Igen, de most eljött a pihenés ideje, kipihenheted magad.

Egy csodás életritmusra adott példát számunkra Isten: előbb a munka, majd a megérdemelt pihenés.

„Szemmel tartod járásomat és pihenésemet, gondod van minden utamra” (Zsolt 139,3).

Kis Lucia

Élesztő 2014 – Országos Ifjúsági Találkozó

Kopárhegy várja az idén július 23-a és 27-e között immár negyedik alkalommal megrendezésre kerülő Élesztő – Országos Ifjúsági Találkozó résztvevőit.

Az előkészítő csapatok szorgoskodnak, a regisztráltak száma már a kedvezményes regisztrációs időszakban átlépte a 180 főt. A főelőadó **dr. Tomka János** budapesti egyetemi tanár lesz (ifj. Csomós Józsefnek sajnos vissza kellett mondania a részvételét – a szerk. megj.).

Lesz: zárandoklat, szemináriumok, sport, imasátor, Élő Könyvtár, Beülő, csoportos beszélgetés, kézműveske-

dés, evangelizáció, úti beszámoló (**Szabó Eszter** a fél éves kongói önkénteskedéséről mesél, **Szabó Viktor** a Logos Hope hajón eltöltött két évről, **Szontágh Szabolcs** pedig a he-

gyekben és sziklákon való megtapasztalásairól számol be), bagoly-dicsőítés.

Regisztrációs határidő: **július 10.**

Bővebb infó: <http://www.eleszto.sk>

Tévénézés előtt...

Nem tudom, imádkozott-e már valaki, mielőtt tévézni kezdett. Mert szörfözni nemcsak a világhálón, hanem a tévé képernyője előtt is lehet. Távirányítóval ismerkedni mindazzal, amit sok-sok adó elének hoz. Sokszor ahhoz sincs kedvünk, hogy végigfussuk a műsorfüzetet, csak taláalomra lődözünk az állomásokra, melyek-

ből pisztoly csövétől a rémülten futó alakokig, a delfinektől a rajzfilmekig, a magyartól az angol nyelvűig mindenféle műsor előtolakodik. Nem elképzelhetetlen, hogy az ezredforduló imakönyvében ilyenfajta szöveg is találkozunk:

Imádság tévézés előtt

Istenem! Nincs időm átfutni a műsorfüzetet sem, csupán néhány percem van, melyet a képernyő előtt tölthetek. Kérek, segíts, hogy fantáziámat az ragadja meg a kínáló adásokból, ami érték, ami Neked is kedves. Kérek, ülj mellém és irányítsd Te a keresőt, ha úgy gondolod, nem nekem való, ami látható. Adj szívet, hogy együtt örüljek az örülőkkel, együtt érezzek a szenvedőkkel; felviduljak magam is egy szép tánc, egy jó zene, néhány jó szó hallatán. Ha Te velem vagy, megbeszélhetjük a látottakat. Közelebb kerülhetnek így másokhoz, megigézhetnek a hírek, és elindíthatnak a segíteni akarás útján. Add, hogy így legyen, és súgd meg azt is, hogy mikor kapcsoljam ki a tévét. **Ámen.**

(Gyorgyovich Miklós)

Munka és pihenés úgy összetartoznak, mint szem és szemhéj. (Rabindranath Tagore)

XI.

GYERMEKKÓRUSTÁBOR

(6–14 éves gyermekek részére)

Időpont: 2014. augusztus 4–9., (hétfő–szombat)

Helyszín: Jóka, Betlehem Missziós Központ

A részvételi díj: teljes ellátással 59 euró.

Kedvezmény testvéreknek: két gyermek részvételi díja összesen 99 euró, három és több gyermek részvételi díja összesen 129 euró.

Jelentkezési határidő: **2014. június 30.**

További tudnivalók:

gyermekkorustabor@gmail.com.

A táborzáró hálaadó családi istentiszteletre szombaton 16.00 órától kerül sor a jókai református templomban.

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinata a VIII. ciklusa 11. ülésén, amelyre 2014. május 10-én Rimaszombatban került sor, az alábbi határozatokat hozta:

- Elfogadta a módosított napirendet.
- A javasolt javításokkal elfogadta a 10. üléséről szóló jegyzőkönyvet.
- Az Abaúj-tornai Református Egyházmegye és a Nagymihályi Református Egyházmegye esperesi jelentése nélkül hagyta jóvá Fazekas László püspök jelentését egyházunk életéről a 2013. évben.
- Jóváhagyta Rác Jolán megbízott igazgató jelentését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjának 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Stüll Kinga igazgató jelentését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Egyházzenei Osztályának 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Édes Enikő elnök jelentését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Közoktatási Tanácsának 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Tóth Zsuzsanna igazgató jelentését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház cigánymissziós munkacsoportjának 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Molnár János igazgató jelentését a Calvin J. Teológiai Akadémia 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Porubán-Fülöp Angéla elnök jelentését a Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesülete 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta a Kiss Miklós elnök által összesített jelentést a Fiala Reformátusok Szövetsége 2013. évi tevékenységéről.
- Jóváhagyta Fekete Vince megbízott elnök jelentését a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetség 2013. évi tevékenységéről.
- Kimondta, hogy a 3/2007-es számú törvény értelmezése indokolatlan, mert a 22. § érthető és egyértelmű. Megállapította, hogy a Nagymihályi Református Egyházmegyében mulasztással elkövetett törvénysértés történt, amit a Zsinati Iroda felszólítására az egyházmegye azóta pótolta. Ennek nyomán a Zsinat méltányosságból megerősítette tisztségében a Nagymihályi Református Egyházmegyének az Egyetemes Választási Bizottságba késvé – 2014 februárjában – megválasztott tagját és póttagját.
- Jóváhagyta, hogy az I. szabályrendelet 7. §-a a következő szövegre módosul: „7. § Az egyházközi választókról a

EGYHÁZUNK ZSINATA 11. ÜLÉSÉRŐL

presbitérium évenként betűrendes, illetve a helyi viszonyoknak megfelelő házsám szerinti névjegyzéket készít.

A névjegyzékbe fel kell venni minden olyan egyháztagot, akinek az alkotmány 5. §-ának (2) bekezdése értelmében választójoga van, és aki abban az egyházközösségben, amelynek területén életvitelszerűen lakik, az egyházfenntartói járulékot a választók névjegyzéke jóváhagyásának éve előtti év január 1-jétől december 31-ig befizeti.

A választók névjegyzékét a Zsinati Elnökség által megadott minta szerint két egyenlő példányban a következő év január 31-ig kell elkészíteni és a presbitériummal jóváhagyatni.

Az elkészült választók névjegyzékét a jóváhagyást megelőző 15 napon keresztül az egyháztagok számára hozzáférhetővé kell tenni.

A jóváhagyott és az egyházközi elnökség, valamint két hitelesítő által aláírt választók névjegyzéke mindkét példányát haladéktalanul meg kell küldeni az illetékes esperesi hivatalba.

Az egyházmegye elnöksége a jóváhagyás évének február 15-éig – amennyiben a választók névjegyzéke teljesíti a törvényes feltételeket – hitelesíti a választók névjegyzékét, és az egyik példányát visszajuttatja az egyházközösségbe. A hitelesítésre szánt időszakban a választók névjegyzékébe csak eljárási hiba vagy hivatali mulasztás igazolt esetében lehet új személyt felvenni.

A választók névjegyzéke a hitelesítéstől az új választók névjegyzékének hitelesítéséig érvényes.”

– A 2014. évben a Pálóczi Czinke István-díjat dr. Csémy Lajos teológiai professzornak ítéli oda.

– Megbízta a jogi bizottságot, hogy 2014. augusztus 31-ig dolgozza ki a Közalapról szóló 1/2009-es számú törvény, illetve egyéb érintett törvények módosításának szövegszerű javaslatát, amely által a tartozó egyházközösségekkel szemben bevezetett szankciók arányba kerüljenek a közös tehervállalás megtagadásának vétségével.

– Elrendeli, hogy a Gömői Református Egyházmegye, az Abaúj-tornai Református Egyházmegye, a Nagymihályi Református Egyházmegye és az Ondavahernádi Református Egyházmegye a Közalapnak 2014. május 25-én még tartozó egyházközösségek esetében – a 4/2011-es törvény 8. §-a (3) bekezdésének j) pontja, illetve 11. §-a (3) bekezdésének e) pontja által előírt kötelezettségek nem teljesítése okán – kezdje meg a

felelős személyekkel szemben az egyházfegyelmi eljárást.

– Összhangban az egyházközösségek jogállásáról és társulásáról szóló 4/2011-es számú törvény 18. §-ával Pozsonyban koreai missziói gyülekezetet lelkészi szolgálatára Park Sungkon lelképásztort rendel ki, felügyelő lelképásztorául pedig egyházunk püspökét bízta meg.

– A 3/2007-es számú törvény 25. §-ának (1) és (2) bekezdését, illetve a 3/2012-es számú törvény 19. §-át értelmezve megállapítja, hogy egyházmegyei és egyetemes egyházi tisztségre csak beiktatott önálló lelkész jelölhető és választható.

– A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház számára az egyházi iskolák mindig kiemelt szerepet töltenek be. Nagyra értékeljük, hogy Szlovákiában a rendszerváltás óta az iskolákban lehetőség van a hitoktatás és erkölcsi nevelés szabad megválasztására.

Az elmúlt két évtizedben újból lehetővé vált az egyházi iskolák indítása, azonban különféle okokból kifolyólag csak nagyon kevés településen tudta az egyház a felekezeti oktatást elindítani. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház a meglévő egyházi iskolák megtartásában és fejlesztésében érdekelt, továbbá új egyházi oktatási intézmények létrehozásán munkálkodik. Mindezt a Szlovákiában érvényes közoktatási törvénnyel összhangban teszi. Egy szabad és demokratikus országhoz méltóan Szlovákia a köznevelésről és közoktatásról szóló 245/2008-as törvénye 3. §-ának több pontjában is kimondja a neveléshez és az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosításának jogát és az oktatás megválasztásának szabadságát.

Az egyházi oktatási intézmények számára a 2013. december 4-én elfogadott törvénymódosítás tehetetelt jelent, elsősorban az, hogy törvényileg megszabta az osztályok minimális létszámát, ellehetlenítve a kisebb létszámú egyházi intézményeinket. Mivel református iskoláink az ország területén szétszórva találhatók – kb. 100 kilométerenként csupán egy-egy református oktatási intézményünk működik –, nagyon fontosnak tartjuk, hogy a meglévők megmaradjanak és ez az iskolahálózat tovább bővüljön. Kulcsfontosságú iskoláink számára az, hogy az egyházi iskolák kisebb osztálylétszámmal is államilag finanszírozott osztályokat tarthassanak fenn. A Szlovákiai Református Keresztyén Egy-

(Folytatás a 12. oldalon)

(Befejezés a 11. oldalról)

ház Zsinata kéri az oktatási minisztériumot, hogy az egyedi okok felsorolásánál szerepeljen az egyházi oktatásban való részvétel!

Fel szeretnénk hívni a figyelmet arra, hogy a hatályban lévő törvények diszkrimináltak az egyházi oktatást azzal a rendelkezéssel, hogy az egyházi kollégiumok, az iskolai étkezdék és a napközi otthonok diákjainak pénzbeli támogatása az állami intézmények támogatásának csupán 88 százaléka legyen. Ez olyan diszkrimináció, mely az egyházi intézményeket és az ott tanuló gyermekek családjait indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozza. Sok szülő a szabad iskola-választás lehetőségével élve a lakhelyé-

Nagy örömmre szolgált az a színházlátogatásra szóló kedves meghívás, amellyel Ráczné Édes Jolán lelképásztor, a Diakóniai Központ megbízott igazgatója tisztelt meg. Az invitálás március 6-ra, a budapesti Nemzeti Színházba szól: az irodalomtörténet, a népies irodalom egyik legjelentősebb alkotásának, Petőfi Sándor János vitéz című elbeszélő költeményének főpróbájára.

Nem mindennapi főpróba volt, ugyanis a Nemzeti Színház igazgatója, Vidnyánszky Attila felajánlotta a nagycsaládosok számára, s ezen belül is a Kárpát-medencei Családlánc mozgalomnak a mű ingyenes megtekintését. A zsúfolásig megtelt gyönyörű, impozáns színház ámulatba ejtette a nézőközönséget, főleg a hatalmas gyermek-sereget.

Mi, felnőttek is visszagondoltunk gyermekkorunkra, a kis felfedezések öröme, elbűvölve hallgattuk és néztük meg nagy kacagások közepette Petőfi csodálatos mesekölteményét. Ebben a műben érezzük a magyar népi jelleg melegségét, humorát, semmihez sem fogható báját, a magyar szívverést. Szerb Antal Petőfi emblemikus művéről azt írta, hogy „csodálatosan együtt van a magyar föld valósága és a magyar lélek álma.”

Kukorica Jancsi meghatóan szép története, a párbeszéd színszerűsége, a lírai narráció (Töröcsik Mari révén) földi és égi dimenziókat tárt elénk. A mesevilágot elénk táró elbűvölő előadás után (amely közel háromórás volt), kilépve a többi nézővel a csodálatos kultúrpalotából, egy gondolat jutott az

EGYHÁZUNK ZSINATA 11. ÜLÉSÉRŐL

tól távolabb található egyházi iskolát választja, vállalva a jelentős költségnövekedést is. A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinata kéri az oktatási minisztériumot, hogy ezen családok és intézmények finanszírozásában jelen lévő diszkriminációt szüntesse meg!

– Önálló lelkesítő állást az az egyházközösség tart fenn, amely az egyházközösség jogállásáról és társulásáról szóló 4/2011-es számú törvény 8. §-a (3) bekezdésében foglalt valamennyi kötelezettséget teljesíti.

Az egyházközösség jogállásáról és társulásáról szóló 4/2011-es számú törvény 7. §-ának (2) bekezdése esetében nemcsak

a lelkesítő állás önálló fenntartását kell vizsgálni, hanem azt is, hogy az érintett egyházközösség – amennyiben saját hibáján kívül önállóan nem tart fenn lelkesítő állást – képes-e és hajlandó-e ilyen lelkesítő állás önálló fenntartására.

– Megállapította, hogy egy egyházközösség presbitériuma létszámának módosítása minden esetben a módosítást követő választási ciklusban válik hatályossá.

– Nagytiszteletű A. Kis Béla lelképásztor, egyházunk hivatalos lapjának szerkesztőjét 50. születésnapja alkalmából – Isten áldását kérve életére – köszönti, és jókívánsága kíséretében mihamarabbi felépülést kíván neki.

A NEMZETI SZÍNHÁZ NÉZŐTERÉN Budapest a Diakóniai Központtal

„egy nemzet színházi életének egészsége Nemzeti Színházának egészségétől függ.”

Ilyen egészséget kívánok a budapesti Nemzeti Színház minden tagjának, a Kárpát-medencei Családlánc mozgalomnak és természetesen a hazai szervezőknek, a Diakóniai Központnak, ill. a protestáns nőegyletnek!

Kazán Valéria

eszembe, amelyet egy híres angol drámaíró, David Hare mondott, miszerint

Megkezdődött a somorjai templom felújítása. A somorjai járókelők azzal szembeülhettek, hogy a Somorjai Református Egyházközösség műemlék templomának tornya fel van állványozva. Az ok, hogy megkezdődött a Csallóköz legrégebbi templomának a rekonstrukciója, amely felöleli a tetőszerkezetet és a tornyot, a vakolat cseréjét és a vízelvezető rendszer felújítását. A rekonstrukció a magyar állam hathatós anyagi segítségével valósul meg: az Emberi Erőforrások Minisztériuma első lépésként 30 millió forinttal szállt be az igencsak tetemesnek mondható kiadások finanszírozásába.

(Kis Lukács felvétele)

Hálás dolog az, hogy vannak elkötelezett pedagógusok, hogy vannak református iskolák és ott tanuló gyermekek. Szükség van továbbképzésre, mert ez továbbfejlődést jelent. A tűzben megpróbált arany a lelki értékeket, a fehér ruha az üdvbizonyosságot, míg a gyógyító ír az igaz látást jelenti. Ezek szükségesek ahhoz, hogy jó munkát végezzünk. Ez egy Istentől rendelt állapot, és az élet ajándék, melyre másokat is megtaníthatunk. A munka nem lesz öncélúvá, hanem küldetésé válik! – ezekkel a gondolatokkal nyitotta meg **Fazekas László** püspök a *Jel 3,14–22* alapján a IV. Országos Református Pedagógustalálkozót Nagybörzsönyben.

Egyházunk mind a hét református intézményéből érkeztek pedagógusok a kétnapos továbbképzésre, melyet április 11-én és 12-én szervezett meg a Közoktatási Tanács. A konferencián teológiai témákban hangzottak el előadások.

Péntek délután egy ószövetségi és egy újszövetségi témájú előadást hallgattak meg a pedagógusok. **Géresi Róbert** püspökhelyettes a teremtéstörténetet és a tudományt állította egymás mellé. Elmondta: a tudomány a hogyanra, míg a

Április 29-én a Komáromi Protestáns Nőegylet és a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (MBKKE) szervezésében író-olvasó találkozóra került sor a komáromi gyülekezeti teremben **Banka Gabriella** színművész-költő részvételével. A műsort a nőegylet elnöke, **Körtvélyesi Piroska** nyitotta meg. Köszöntötte Banka Gabriella színművész-költőt, **Rab Henrietta** színművészt, **Ruda Gábort**, az MBKKE elnökét és a megjelent nőegyleti tagokat, majd ismertette a művésznő pályafutását.

Banka Gabriella már egyetemi hallgatóként aktívan részt vállalt a tartományi székváros magyar színházának munkájából. Ha kellett, pályatársaival ekhós szekereken is járták a fálvakat, tanyákat, hogy oda is elvigyék az anyanyelvű szép szót, ahová az másképp nem jutott volna el. A 90-es évek elején települt át Magyarországra.

Az őt foglalkoztató kérdésekre a végső választ egy váratlanul fellépő betegség következtében kapta meg, amikor kezébe akadt egy könyv, amely Jézus csodálatos

Nagybörzsönyben volt a pedagógustalálkozó Teológiai témájú előadások hangzottak el

Szentírás a miértre ad választ, az ember egzisztenciális kérdésével foglalkozik. A teremtési folyamat célja az ember, aki éppen ezért felelős az őt körülvevő világ, a természet gondozásáért. A világ Teremtőjében hinni azt jelenti, hogy a világ és az ember eredetének végső kérdései nem maradnak megmagyarázatlanok; hogy a világ és az ember nem értelmetlenül bukkant elő a semmiből és tér vissza a semmibe; hogy a teremtettség a maga egészében értelmes és értékes: nem káosz, hanem kozmosz.

Ficzere Tamás nyitrai lelkipásztor hűsvét közeledtével a feltámadásról beszélt. Néhány szkeptikus véleményt és azok cáfolatát ütköztette az előadó, majd a formai és az elbeszélő hagyományokra mutatott rá a Bibliában a feltámadással kapcsolatban. Az előbbi Pál leveleiben, míg az utóbbit az evangéliumokban találjuk.

Mit jelent reformátusnak lenni? Milyenek látjuk egyházunkat? Benne élünk-e a jelenben és abban a történelmi folyamatban, amit református egyháznak hívunk? Ezekre a kérdésekre igyekezett választ adni **Kassai Gyula** lévai lelkész szombat délelőtti előadásában. Figyelmeztetett, hogy rengeteg kihívás van az életünkben, és csak akkor leszünk erős közösség, ha gyülekezeteink erősek. Nem az a feladatunk, hogy valamit megőrizzünk, hanem hogy gyarapítsunk. Az,

hogy az ember egyéni hite hogyan fog beépülni a közösségbe, szintén kihívás. Nemcsak egyéni, hanem közösségi identitás is van. A családi, közösségi folytonosságban kell benne lenni ténylegesen. Nem lehet ugyanis egyik napról a másikra jó iskolát létrehozni – szögezte le végezetül.

Kassai Gyula

Az utolsó előadás Luther Márton munkásságáról szólt. Hogy milyen történelmi események, egyházi válságok előzték meg a reformációt, hogy miért volt szükség a reformációra – **Buza Zsolt** rozsnói lelkipásztor társadalmi-politikai-egyházi megközelítésben világított rá a 16. századi nagy eseményre, de Luther vívódásaira is.

Az elkövetkező pedagógustalálkozókra is teológiai-etikai-egyháztörténeti előadásokat tervezett be a Közoktatási Tanács.

Édes Enikő

BIZONYSÁGTÉTEL VERSBEN ÉS SZÓBAN Író-olvasó találkozó Komáromban Banka Gabriellával

gyógyításairól szólt. A gyógyulás folyamatában már Isten fogta a kezét. Újra kellett építenie önmagát, ami párhuzan

mosan történt a hitbeli megerősődésével. Sokoldalú művész, versírással, festészettel, grafikával és szobrászattal is foglalkozik. Eddig két kötete jelent meg: *Délvidéki imádságok* (2010) és *Csak, ami*

örök (2014) címmel. A missziós parancsnak engedelmeskedve mindig, minden élethelyzetben evangelizál, vállalva akár

a didaktikusnak tűnő meggyőzni akarást is.

Az író-olvasó találkozón Banka Gabriella előadta Babits Mihály *Jónás könyve* című művét, majd Ruda Gábor méltatta az egyesület kiadásában megjelent verseskötetét. Banka Gabriella új verseskötetének verseiből is felolvasott, végezetül Rab Henrietta színművész elszavalta a nőegylet tagjainak kedvenc verseit. A könyvbe mutató dedikálással zárult.

Körtvélyesi Klaudia

A Tanyi Református Egyházközség tízéves álma vált valóra április 20-án, amikor ünnepélyes keretek között átadták a Michiel A. de Ruyter holland admirálisról elnevezett gyülekezeti házat.

A gyülekezet lelkipásztora, Csík György már Tanyra kerülése óta tervezte, hogy felújítják azt a diakóniai szolgálatot, amely a II. világháború után abba maradt. Az első lépést erre vonatkozólag 2004-ben tették meg, amikor is az egyházközség presbitériuma elhatározta, hogy a gyülekezet vásárol egy épületet, amelynek belső terét közösségi alkalmak megtartására alakítanák ki. A lelkészlaktól nem messze meg is vették – a holland waalwijk-besoijeni testvérgyülekezettől kapott kölcsönből – az egyik néhai presbiter házát a hozzátartozó telekkel együtt. Az épület azonban statikai hibák miatt már a felújítás kezdeti stádiumában összedőlt, így aztán a lebontása mellett döntöttek.

Az építkezés egy évvel később kezdődött el, a hollandok újabb pénzügyi támogatásának köszönhetően. Az Egyetemes Egyház két alkalommal szintén támogatta a tanyiai projektjét, de külföldi alapítványok, valamint hazai vállalkozók és a hívek is hozzájárultak a kiadások fedezéséhez. Kilenc év telt el az építkezés kezdetétől, amelynek befejezését a hűsvétvasárnap megtartott hálaadó ünnepség jelentette.

Csík György lelkipásztor a gyülekezeti ház átadásakor elmondott beszédében elsősorban is Istennek adott hálát az építkezés során megtapasztalt kegyelemért, de rámutatott a besoijeni holland testvérgyülekezet példamutató segítségnyújtására: tagjai a projekt megvalósulása érdekében minden évben ellátogattak Tanyra, hogy kétkezi munkájukkal is hozzájáruljanak a munkák menetéhez. Nem feledkezett el kifejezni köszönetét azok iránt sem, akik nem érthették meg ezt a gyönyörű napot. Végezetül pedig azt mondta, hogy az igazi munka még csak most kezdődik: tartalommal kell megtölteni az új házat.

Fazekas László püspök a tanyiai erejére és kitarására mutatott rá beszédében. Hangsúlyozta, hogy ez az épület is bizonyítja: a gyülekezet tenni akar és ez az akarás össze van kapcsolva Isten kegyelmével. Szabó András esperes imája után szalagátvágással adták át rendeltetésének a Michiel A. de Ruyter holland admirálisról elnevezett gyülekezeti házat, így adózva emlékének, aki 1676 februárjában kiszabadította a gályarabságban szenvedő, hitükhöz hű magyar prédiká-

GYÜLEKEZETI HÁZ ÁTADÁSA TANYON

Az igazi munka még csak most kezdődik

torokat. Majd leleplezték a gyülekezeti terem falára elhelyezett fatáblát: rajta de Ruyter admirális arcképe és az építkezés kezdési és végzési éve. A holland testvér-

kalmait is, s akár egyházmegyei vagy egyetemes egyházi célokra is ki lehet majd használni az épületet.

–ii–

gyülekezet egy falra erősített kormánykerékkel és egy kis haranggal is meglepte a tanyiakat, valamint átadtak egy utalványt napkollektorok vásárlására.

A tervek szerint a gyülekezeti ház első része idősek napközi otthonaként szolgálja, a hátsó részében pedig egy munkaterápiás napközis műhelyt terveznek egészségkárosodottak számára, a tetőtérben pedig vendégszobákat alakítottak ki. És itt tartaná a gyülekezet a közösségi al-

Az édesanyák ünnepe Gútán

Hála az Istennek, ha köszönhetjük őket

Milyen jó, hogy május első vasárnapján arra emlékezhetünk, hogy a mindenható Isten minden időben adott és ad olyan édesanyákat, akik a saját testükből táplálják a kicsinyeket, amikor azok még önállóan nem tudnak enni. Akik figyelik és nyomon követik gyermekük fejlődését. Akik ott ülnek gyermekük ágya mellett, amíg lázuk le nem megy, és akik a saját szájuktól is megvonják a fa-

latot, ha csak így tudnak gyermeküknek segíteni – hangzottak el a *Péld 31,10–31* igerész alapján Simon Ilona lelkész szavai május 4-én Gútán, az anyák napi ünnepi istentiszteleten.

Majd gyermekek és fiatalok versekkel és énekekkel dicsőítették Istent és adtak hálát az édesanyai, szülői, nagyszülői szeretetért. Ugyanezen a napon délután a helyi idősothonban is köszöntöttük az összegyűlt idős embereket, akik az ige hirdetést és a gyermekek szereplését könnyes szemmel fogadták.

Az ünnepi alkalmainkért és azért, hogy van kiket köszöntenünk, legyen dicsőség az Istennek!

–iii–

(Befejezés az 1. oldalról)

A zsinati képviselők ugyancsak jóváhagyták a diakóniai, az egyházzenei, a közoktatási, a cigánymissziói, valamint a Calvin J. Teológiai Akadémiáról, a Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesületéről, a Fireszről és a Szlovákiai Magyar Református Presbiteri Szövetségről szóló 2013. évi jelentést.

A továbbiakban a zsinati atyák a Nagymihályi Református Egyházmegye kérésére foglalkoztak az egyházi tisztségek betöltéséről szóló 3/2007-es számú törvény értelmezésével is. A jóváhagyott határozat szerint a Nagymihályi Református Egyházmegyében a mulasztással ugyan törvénysértés történt (amit az egyházmegye vezetése a Zsinati Iroda felszólítására pótol), de a Zsinat méltányosságból megerősítette az Egyetemes Választási Bizottságba késve (2014 februárjában) megválasztott tagot és póttagot.

Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye beadványával is foglalkoztak a zsinati képviselők, amely az I. szabályrendelet 7. §-ának pontosítását kérte (a rendelet az egyházközségek választói névjegyzékének összeállításával foglalkozik).

A Zsinat az elmúlt év novemberében Rimaszombatban létrehozta a Pálóczi Czinke István-díjat. A díjra szóló jelöléseket január 31-ig kellett a Zsinati Tanácshoz benyújtani. A Zsinat elnökei, Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok a díjra dr. Csémy Lajos lelkipásztort, nyugalmazott teológiai professzort terjesztették fel. A lelkesi és világi képviselők támogatták a díj odaítélését. A díjat a Zsinat őszi ülésének nyitó istentiszteletén, novemberben adja át Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok Csémy Lajos professzornak.

A programpontok között szerepelt a Közalapról szóló 1/2009-es törvény módosítása is, mégpedig annak kapcsán, hogy az elmúlt év végéig több egyházközség nem fizette be az előirányzott pénzüsszeget a Közalapba. A hosszas vita során a Zsinat megbízta a jogi bizottságot, hogy 2014. augusztus 31-ig dolgozza ki a Közalapról szóló 1/2009-es számú törvény, illetve egyéb érintett törvények módosításának szövegszerű javaslatát.

Érdekes fejlemény és előrelépés egyházunk életében, hogy a Zsinat a pozsonyi székhelyű koreai református missziói gyülekezet kérésére Pozsonyban koreai missziói gyülekezetet alapít.

Éves beszámoló a zsinati ülésen

A zsinati képviselők elé került ismét az egyházi tisztségek betöltéséről és a lelkészek választásáról szóló törvények értelmezése, mert egy beadvány szerint a lelkészek választásáról szóló törvény erre vonatkozó passzusa nem egyértelmű, mivel a megválasztott, de be nem iktatott lelkipásztor is már de facto jogalanya a parókiális jognak – áll többek között az értelmezést kérő beadványban. A vita során kiderült, hogy a törvény egyértelműen fogalmaz: az egyházmegyei és egyetemes egyházi tisztségre csak beiktatott önálló lelkész jelölhető és választható, tehát az, akit nemcsak megválasztottak, hanem be is iktattak az egyházközség önálló lelkesi állásába. Az ezzel kapcsolatos elfogadott határozat, amelyet a zsinati képviselők támogattak, ezt az álláspontot tükrözte.

A szlovákiai oktatásügyben kialakult helyzetre reagálva, az egyházi kisiskolák megmentése érdekében a Közoktatási Tanács megfogalmazott egy levelet, amit a Zsinat elfogadott.

Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye tanácsa két beadvánnyal is fordult a zsinati képviselőkhez megvita-céljából. Az egyik a Győrkei Református Egyházközség kérését tartalmazta, amely a választási ciklusban szeretne volna növelni a presbitérium létszámát.

IDÉN IS MEGVALÓSULT A SZERETETHÍD Az országos megnyitó Alistálon volt

2014. május 16-án az alistáli templom adott otthont a Szeretethíd – Kárpát-medencei Református Önkéntes Napok rendezvény országos megnyitójának. Ez az alkalom már a hatodik volt a sorban: 2009-ben hívta életre a Magyar Református Szeretetszolgálat, 2012-től pedig már az egész Kárpát-medencére kiterjed.

Az ünnepélyes istentiszteletet megelőzően **Rácz Jolán**, a Diakóniai Központ igazgatója és **Csiffáry Ildikó**, a rendezvény országos koordinátora a programba bekapcsolódó helyi református iskolának egy élelmiszer-csomagot adott át (belőle később az idős gyülekezeti tagok számára sütemények és pogácsák készültek). Az ige hirdetés előtt **Édes Enikőtől**, az iskola igazgatójától hallhattuk a Szeretet-himnuszt, majd Rácz Jolán tartott egy rövid áhítatot. Túrmezei Erzsébet *A harmadik* című versének elhangzása után Csiffáry Ildikó ismer-

A kérés a Zsinat ugyan nem utasította el, de a törvény szerint az csak a következő választási ciklusban válik hatályossá.

Az ondava-hernádi egyházmegye másik beadványa a bodzásújlaki, a kazsói és a magyarsasi anyaegyházközségek társulási kérvényére vonatkozott. A három hasonló nagyságú, mintegy ötven választójogú taggal rendelkező anyaegyházközség közösen szeretne létrehozni egy társult anyaegyházközséget, mivel a bodzásújlaki lelkészlak fenntartásához már évek óta amúgy is mind a három anyaegyházközség egyforma résszel járul hozzá. A Zsinat tagjai azonban nem támogatták a módosításra vonatkozó beadványt. A társulárról szóló törvény ugyanis kimondja, hogy nemcsak a lelkesi állás önálló fenntartását kell vizsgálni, hanem azt is, hogy az érintett egyházközség – amennyiben saját hibáján kívül önállóan nem tart fenn lelkesi állást – képes-e és hajlandó-e ilyen lelkesi állás önálló fenntartására.

A Zsinat VIII. ciklusának következő ülésére – amelyen nemcsak a Pálóczi Czinke István-díjat adják át, hanem tulajdonképpen véget ér a hatéves választási időszak is – előreláthatólag november végén kerül sor.

Iski Ibolya

tette a Szeretethíd lényegét, céljait és fontosságát. Ezt követően **Szabó András** esperes és **Édes Árpád** helybeli lelkész is hangsúlyozta az összefogás megtartó szerepét.

A megnyitó végén **Csóka Éva** polgármester köszöntötte a program szervezőit, résztvevőit, és támogatásáról biztosította a rendezvényt. Az istentiszteletet követően a református iskolások gyümölcsöt és édességet kaptak a Szeretetszolgálat ajándékaként. (Mivel azokban a napokban elég hűvös volt, a gyerekek és a pedagógusok a következő héten munkálkodtak: szemetet szedtek a falu utcáin, időseket látogattak és énekeltek vidítottak, takarítottak.)

Az lenne az igazi, ha a jó szándék nem csupán ilyen szervezett alkalmon jelenne meg az életünkben, hanem akkor is, amikor emberi szem nem látja azt.

Eszlinger-László Melinda

Kitüntették Erdélyi Gézát. Egyházunk nyugalmazott püspöke április elején ismét gazdagabb lett egy díjjal, mégpedig a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség által alapított, most először kiosztott Szüllő Géza-díjjal. Tárgyasult formája a névadó, a két világháború közötti Országos Keresztényszocialista Párt alapítójának kicsinyített szobra, Darázs Rozália alkotása. Az MKDSZ olyan személyeket kíván kitüntetni vele, akik az evangéliumi tanítás szellemében segítik az elesetteket, a szenvedőket, és önzetlen tevékenységükkel erősítik a magyarságban a hitet, az öntudatot, a szolidaritást. Az első alkalommal odaítélt díjat Erdélyi Gézán kívül még Czellarik Mária és Bastrnák Sándor orvosok kapták meg.

Evangelizáció. Április 27-e és 29-e között az Alistáli Református Egyházközségben Farkas Péter győri metodista lelkipásztor végzett evangelizációt.

Lelkésztoábbképző. Május 19-e és 21-e között Berekfürdön zajlott egyházunk lelkipásztorai számára az idei továbbképző tanfolyam. Alaphangját a Tit

Pályázat

A Szepsi Református Egyházközség a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház 3/2012-es számú, a lelkészek választásáról szóló törvénye 6. § (2) bekezdésével összhangban pályázatot hirdet a megüresedett lelkészi állás betöltésére.

A kiemelt gyülekezet – melynek a liturgiában használt nyelve a magyar – a lelkésznek biztosítja a teljes gyülekezeti fenntartású lakhatást, az egyéb juttatásokat pedig díjlevélben határozza meg. A gyülekezet elvárja a gyülekezeti lelkészi szolgálattal járó általános szolgálatok teljes körű és önálló ellátását, az egyéb szolgálatokat pedig szintén a díjlevélben határozza meg.

Pályázhatnak mindazon lelkészek, akik teljesítik a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház általános érvényű belső jogszabályainak idevonatkozó rendelkezéseit, és akik a teljes lelkészi képesítés megszerzését követően legalább ötéves gyülekezeti lelkészi gyakorlattal rendelkeznek. Benyújtandó dokumentum: részletes önéletrajz a lelkészi szolgálatban eltöltött évek feltüntetésével.

Pályázati határidő: 2014. augusztus 31.

A pályázatokat az alábbi címre kell beküldeni: Az Abaúj-tornai Református Egyházmegye Esperesi Hivatala, Kovácska 15, 040 01 Košice. A pályázattal kapcsolatban bővebb információt az esperesi hivatal (0908/33 69 49) és a gyülekezet gondnoka, Molnár Sándor nyújt (0905/420 817).

1,10–16 alapján megtartott nyitó áhitattal Fazekas László püspök adta meg.

Generális Konvent. Május 23-án Debrecenben ülésezett a Generális Konvent elnöksége. A tanácskozáson egyházunk képviselőjében a Zsinat elnökei, vagyis Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök vett részt.

Református Egység Fesztivál. Május 24-én Debrecen adott otthont a Református Egység Fesztiválnak, amelyen Fazekas László püspök és Fekete Vince főgondnok egyaránt jelen volt. A nyitó alkalom tánccal indult, amelyet az egyes egyházkerületekből küldött párok mutatnak be az adott régióra jellemző módon. Majd egy közös tánc következett, kifejezve ezzel is az egységet (egyházunkat Korpás György volt komáromi presbiter és táncos párja képviselte). A nyitó ünnepség után püspöki fórum volt a Kollégiumban, amelyen a püspököknek feltett kérdések az egység megélt öt évéről, a hiányosságokról és a tervekről szóltak.

Izraeli út

Kedves Testvérek! 2014. október 18-a és 25-e között ismét lehetőség nyílik részt venni egy Izraelbe szervezett társasúton. Idegenvezetőnk Jaroslav Rindoš, kiválóan képzett római katolikus pap lesz; a kirándulás lelki részének gondját Domonkoš Erika, a Kassai Szlovák Református Egyházközség lelkipásztorja vállalja magára. Ismét meglátogatjuk azokat a helyeket, amelyek nagy jelentőséggel bírnak az üdvtörténetben.

Közelebbi információkat az alábbi címen és elérhetőségeken lehet szerezni: Erika Domonkošová, Na záhumní 17, 040 15 Košice V., tel.: 055/6841 596, 0903/914 964, 0917/350 174.

e-mail: domonkosovaerika@gmail.com.

Pályázat

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjának igazgatótanácsa – összhangban egyházunk 1/2003-as, az SZRKE szeretetszolgálatáról szóló törvénye 5. §-a (10) bekezdésével – pályázatot ír ki a Diakóniai Központ igazgatói tisztének betöltésére.

Feltételek: önálló református egyháztagság és szakirányú felsőfokú diploma. A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó szakmai önéletrajzát, a feltételek teljesítését igazoló okiratokat, valamint egyházunk szeretetszolgálatának működésére, finanszírozására és fejlesztésére vonatkozó koncepcióját. A pályázatot legkésőbb **2014. augusztus 15-ig** kell beküldeni a Diakóniai Központ címére (Jókai u. 34, 945 01 Komárno).

Délután istentisztelettel és úrvacsorai közösséggel zárult a fesztivál.

Egyházmegyei jelölő közgyűlések. A presbitériumoknak a gyülekezetek általi tavalyi év végi újraválasztása után az idei év komoly feladata egyházunk vezetőinek megválasztása a magasabb szintű, azaz egyházmegyei és egyetemes egyházi tisztségekre. A jelölések megtétele az egyházmegyei közgyűlések hatáskörébe tartozik. Miután lezajlottak a tavaszi egyházmegyei közgyűlések és megtörténtek a jelölések, kezd kirajzolódni a kép, hogy a presbiterek kik közül választhatják meg a vezetőket az egyházmegyei és egyetemes egyházi szintre.

A Pátria rádió református műsorai:

Június 22-én 7.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Misák Alica csilizpatasi lelkipásztor a betsai vak gyógygyógyításáról szól a hallgatókhoz.

Július 6-án 7.05-kor a Világosságban Édes Ákos deáki lelkipásztor Péter vallástételét közeli a hallgatókhoz.

Július 20-án 7.05-kor a Világosságban Éles György prágai lelkipásztor Jézus követésének üzenetét hozza közelebb a hallgatók számára.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetregéző is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09